

„Застава“ налази сваки дан двапут, а недељом сваке недеље и сваког једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

(Јутарњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта чека патријарх Георгије ?

Из Беча добијамо писмо из кога видимо ове редове:

„Патријарх Георгије имао је неколико пријатеља у Бечу. Ти су га бранили, сакривали су његове трагове док су могли, а кад нису више могли да прикрију истину, молили су за њега милости.

Они су рачунали, а то су држали у опште у Бечу, да ће у српском народу лећи незадовољство против патријарха Георгија. Говорили су, како српски народ плане, па се утиса. И тврдили су, да ће он још викати патријарху Георгију: осана!

Но последње две године већ су видели, како су се преварили. Српски народ никако није заборавио ону срамоту коју му је учинио патријарх Георгије. А није се с њим измирио, нити је могао да се измири. Да би патријарх Георгије затрпао то пред јавним мњењем, он је приређивао себи прославе. Те су га прославе стајале грдних новаца. Поручивао је најбоље ваздрављаче, плаћао скупе новце за депутације, али српском народу није замавало очи, и не само то, него се чак и у Бечу видело, да је био бадава труд Видели су, да српски народ не може да свари проневере свога патријарха и ја вас могу уверити, да су баш због тога почели да гледају са више поштовања на тај народ, но дотле.

Сад вам могу јавити, да је од најновијих дана патријарх Георгије напуштен и у Бечу. Видели су, да га не могу даље држати и овде очекују, да се патријарх Георгије повуче са свога места.

У круговима, који се баве српским питањем, овде много говоре, како је патријарх Георгије испао из делегација. У закону не пише, да патријарх Георгије мора бити изабран у делегације. Он је само члан горњег дома (магнатске куће). А горњи дом га може бирати у делегације. Но од кад постоје делегације, увек је до данас сваки српски патријарх био биран у делегације, па и патријарх Георгије. Исто тако бирају и главе осталих вероисповеди.

Прошле недеље догодило се друкчије, догодило се, што никад до сад није било. Горњи дом није хтео да бира патријарха Георгија, али да би показао, да то није наперено против наше цркве, изабрао је горњи дом на његово место владу Лукијана будимског.

Види се дакле, да та ствар није политичке природе, него личне. Држе да патријарх Георгије не може да ужива право досадањих српских патријарха, јер га није достојан, него је на његово место изабран српски епископ. И што је овде најгрђе, ми Срби немамо права ни да се жалимо на то.

Овде у Бечу држе, да је патријарх Георгије постао сасвим немогућ. Чекају да оде, јер су уверени да су за њега учинили све што су могли и да сад већ више даље не иде.

Прилике у Угарској.

Делегације.

Јављају из Беча, да је готов већ говор, који ће краљ прочитати при свечаном примању делегација. Говор је, како се чује у политичким круговима, прилично мршав и кратак. Опширније се само спомиње одношај наше монархије са страним државама. Нарочито ће се истаћи они брвојави, које су прејуче владари тројног савеза измењали међу собом. Топлим речма ће се нагласити поново појачање тројног савеза. — Аустријски делегати су на својој јучерањој конференцији решили, да ће већ на првој делегационој седници поднети више интерпелација. Међу другима поднеће и интерпелацију: какво је становиште заузео заједнички министар спољашњих послова гроф Голуховски у угарском питању, нарочито у ствари царинске тарифе. Аустријски делегати ће даље тражити од председника аустријске делегације да се говор, који ће председник аустријске делегације идуће недеље изговорити пред краљем, најпре изнесе пред делегацију ради одобрења. Председник аустријске делегације биће кнез Фердинанд Лопковиц, а потпредседник члан немачке пучке странке Силвестер.

Прорачун за 1906. годину.

На јучерањој својој аудијенцији код краља поднео је министар - председник Векерле предлог о прорачуну за идућу годину. Векерле ће на сутрашњој седници посланичке куће приказати прорачун за 1906. годину и поднети га сабору. Тиме се хоће свакако то, да одбори саборски раде за то време, док делегације већају у Бечу.

Народна адреса.

Будимпештански листови јављају, да је јуче одбор, који је изаслао клуб народносних посланика за састављање адресе, имао конференцију, која је трајала више сати. Постигнут је у главном споразум о главним мислима, које ће бити изражене у адреси. Адреса ће се коначно саставити на другој конференцији.

Промене међу великим жупанима.

Јучерањи број званичног листа јавља, да је краљ сменуо Лајоша Делиманића, великог жупана торонталског на његову молбу, уз признање ревностне му службе. Исти број доноси краљево ручно писмо, којим краљ именује Андрију Патајвија за великог жупана берешке, Белу Ботку торонталске и поджупана дра Андрију Бана за

великог жупана шопронске жупаније. Како јављају из Великог Бечкереча, инсталација великог жупана торонталског биће 3 (16.) јуна.

Седница градског већа.

У четвртак 25. маја (7. јуна) била је редовна седница већа слободног краљевског града Новог Сада. На дневном реду је било много предмета од веће и мање важности, па и четири избора и то: избор градског благајника, порезног контролора, једног чиновника и једног вежбеника у порезну одељењу. И ти многи предмети, а поглавито — регби — избори, довели су у седницу велики број градских већника, те је према томе и рад био тим живљи. Осим свега било је још и две интерпелације. Прву је пријавио градски већник К. Миловановић, тражећи обавештаја, из каквих разлога градски савет одуговлачи истрагу против лечника у градској болници, Стронча, и зашто градски начелник није до сад већ дао спровести истрагу и зашто није поднео градском већу извешће своје о извршеној истрази. Градски начелник се бранио тиме, да је оптужени лечник добио тромесечни допуст и да томе допусту истиче рок тек у јулију, па да стога није извршена истрага против њега. Интерпелант се није задовољио тим одговором, јер допуст не може служити као изговор за неспровађање истраге и тражио је, да се та ствар што пре реши. Надати се, да ће градски начелник настојати, да се то и учини. — Други интерпелант, др Бранко Илијћ, тражио је обавештаја гледе отварања пете лекарнице. Одговорено му је, да је та ствар у надлежног министра ради решења, те пошто ствар није још свршена, не може градски начелник о њој дати позитивна одговора. — Затим је узето на знање извешће министарско, којим се одобрава градски прорачун за 1906. и извешће великог жупана дра Бале, да је поднео оставку на положају градског фискала. — Поводом дописа управе железне (Zala) жупаније, одлучено је, да и наш град поднесе државној влади меморандум, да се посебним законом уреди питање штрајковање пољских и других радника с допуном К. Миловановића, да у законском предлогу влада обрати пажњу и на теретни положај радника, те да се та ствар реши по правди и на корист обе стране т. ј. и гавда и радника а не једнострано у корист само оних, што дају рада. — Узет је на знање извештај градског начелника о раду управних органа. — Изабрани су: за благајника — са 46 против 11, 2, и 1 гласа — досадашњи порезни контролор Пајић; једногласно пак

за контролора Анђал, досадашњи чиновник у порезну одељењу; на његово место досадашњи већбеник Котуров, а на овога место досадашњи дневничар Бокшан. — Одобрена је продаја градског земљишта на пирошком друму за оборе а за своту од 32.000 круна. — Примљен је предлог економског одбора о продаји градског земљишта на Лиману фирми Волф-Тростлер за подизање фабрике; тако исто предлог тога одбора о уступању градског земљишта фирми Ратман Черњи за подизање творнице за обрађивање повртарских производа; тако исто предлог тог одбора о издању новог градског забавишта у П. четврти за 22.800 круна; тако исто предлог тог одбора, да се на Клиси ископа бунари и тамо држе потребне штрцаљке, јер се приликом једног случаја, кад је букнула ватра показало, да на Клиси нема потребних справа за гашење ватре, па ни воде. — Уважена је, по предлогу одбора мировинског, молба дра Младена Јојкића, градског физика, да се стави у мир и на место, што га он још засад заузима, расписане се стечај. — Још је решено неколико предмета од мање важности.

Јади из Босне поносне.

Алекса Јерковић кандидат духовне академије петроградске био је свештеник у сарајевској епархији, но ради несугласице у духовном суду с митрополитом Николом Мандићем кренут је са свога мјеста. Прошетос је послуживао оболелог свештеника поп Рувима Бубњевића у Стапари, а сада — живи на имању.

Светислав Давидовић кандидат духовне академије московске, уворан свештеник бањалучки, реван за цркву, пожртвован за народ свој; сада је расписан поново стечај на његову парохију, а он нека се обавири за комадићем хљеба.

Јован Муцковић кандидат духовне академије кијевске, на његово је мјесто расписан стечај, био је свештеник мостарски, а сада што и ови други.

Стеван Душанић кандидат духовне академије каванске, свештеник босанско-градиски, изврстан познавалац источних језика, добар богослов, честит човек, ваљан Србин и узоран свештеник данас сједи у манастиру Моптаници, да окајава гријехе митрополита Евгенија Летице.

Ово просто биљежимо, да се знаде, а дође вријеме да речемо коју о овоме.

Хрватска и Славонија.

Мало више светлосли!

На годишњем збору хрватске пучке народне странке, држаном на Духове, говорио је председник

странке Др. Лорковић «о политичком положају и раду странке».

Из тога говора видимо ово: «Треба пак особито нагласити, да су присташе напредне странке ванредном устрајношћу и одлучношћу учествовали у изборној борби и да се успјех бројних чланова коалиције има приписати управо раду напредњака. Они су се постављали на чело изборне борбе не само у оним котарима, где су кандидирани мужеве, склони напредној странци, него и у оним котарима, где је коалиција кандидовала познате противнике напредне странке.

Не можемо пак рећи, да су се присташе свих коалираних странака једнако несобично владали према сваком кандидату наше странке. Ну ово држање наших присташа, које заслужује особито признање, доказује нам, да је наша странка прожета дубоким патриотичким осјећајем, а да не позна страначвог фанатизма.» (Покрет бр. 129.)

Нека нас извини штовани Др. Лорковић, што ћемо у овај део његова говора да унесемо мало светлости. Неће бити да су баш свуда поставили се чланови Ваше странке на чело изборној борби у корист коалиционих кандидата.

Подсећамо г. Лорковића на рад његових присташа у Земуну пред избор и при избору.

Присташе напредне странке у Земуну др. Бертић и др. Фугер радили су проти коалиционим кандидатима др у Бабићу, а код избора уздржали су се од гласања. Пре избора писао је ваш верни др. Бертић у «Покрету» неистине проти др. Бабићу, да осујети његов избор и кандидатуру.

Заслуга је баш «Покретова» да је у Земуну победио владин кандидат, а и после избора писала је иста челенка напредне странке у «Покрету» допис о избору у Земуну, у коме је изнео пресву лаж, да су изборници Бабићеве ишли на биралиште под немачком народном заставом. Ову лаж употребљује сада румски немачки орган проти целој коалицији и са правом, јер је ту лаж донео орган коалиције «Покрет». Не треба зато г. Лорковићу да са висине говорите о изборном раду ваших једномисленика, јер као што видите тај рад је у Земуну био проту интереса коалиције и сасвим непробитачан. А много више пажње требало би да повлоните дописима, што их пуштате у лист, бар онда када су исти писани — у Земуну.

Прилике у Хрватској и Славонији.

«Пестер Лојд» од четвртка имаде брзојавну вијест из Загреба, у којој се каже, да: именовање одјелних предстојника код владе наилази као на препреке личне тако и на оне политичке природе. Шумановић је поново одбио понуђену подбанску столицу. Исто тако и Вл. Николић због тога, што парламентарне прилике нијесу још рачишћене. Комбинација с Врбанићем за одјелног предстојника богочасти и наставе напуштена је, јер је њему противна здружена позиција. С тога Врбанић неће се ни кандидовати код накнадног избора у Вараждину. В. Мажуранић и И. Бањавчић неће да се приме понуђене столице шефа правосудног. Наде је, да ће бану поћи за руком са хрватско-славонском делегацијом у Будимпешту ипак ускорити ријешење постављања трију одјелних предстојника. Истом

потом може се приступити именоввању нових великих жупана.

Чаврак задржава посланички мандат.

«Пестер Лојд» јављају из Осијека, да је Чаврак био у Доњем Михољцу где му његови бирачи изразили позјерење. Услијед тога Чаврак је изјавио да задржава посланички мандат, да се неће ни једној странци приључити и да ће све нападаје у новије вријеме набацане на њега — одбити у идучем засиједању саборском.

Дао оставку

Потврђује се вијест, да је ваљдински велики жупан Рубидо Зичи предао оставку. И «Народне Новине» од 24 маја (6. јуна) доноси, да је сам Зичи замолио бана, да му већ прије поднешену оставку уважи.

Поздрав «Побратимства» Фрањи Кошуту

Фрањи Кошуту министру трговине у Будимпешти послали су ђаци овај телеграм: Са свечаног збора «Побратимства» општега студентског друштва, шаљемо вам, заједно са делегатима мађарских студената, срдечно поздравље са жељом да успете у свом раду на независности своје отаџбине. Председник «Побратимства» Драг. Гогич.

Трговачки уговор Аустро-Угарске са Србијом.

«Пештанском Лојду» јављају из Београда, да тамо очекују српског посланика у Бечу, дра Вујића и да његов долазак стоји у свени са преговорима о трговачком уговору и аустроугарским захтевима. Добро обавештени кругови уверавају, да је Вујић већ говорио са новим аустријским министром-председником Веком, који као аустријски делегат за преговоре познаје тачно прилике и који ће у овом питању заузети становиште, повољније за Србију. На темељу извештаја посланика Вујића српска ће влада коначно одговорити на захтев Аустро Угарске у погледу вараудбина и овај одговор понеће Вујић одма са собом у Беч.

Читуља.

На други дан Духова умро је у Хајтићу парох Петар Велебит у 66. години живота. Покојни поп Перо био је виђен српски свештеник у српском народу онамошњег краја. Народ га је одликовао године 1902. изабравши га послаником на народно-државни сабор. Био је добар пастир, одличан родољуб. Вјечна му памјат и лака црна земља!

Конгрес рудара.

Из Лондона јављају, да су тамо пре два дана одржали конгрес, на ком су усвојили предлог немачког заступника, по ком треба порадити, да се женским усекрати радити у мајданима. Осим тога су усвојили и други предлог немачког заступника, да се деца испод 14 година такођер забрани радити у руднику. Енглески и француски заступници нису гласали, пошто у том погледу нису имали упутства.

Убио оца за 16 круна.

Човеку мора памет да стане, кад види каквих све неваљалих синова има и шта све чини грамзивост за новцем. Сегадинска полиција је пре два дана ухапсила Јосифа Међерија млађег, који је још године 1904. на Божић убио свог рођеног оца, који се такођер звао Јосиф. Он је огласио да му је отац отишао у Америку и да му је отуда и новаца послао. Пре два дана се у весељу у једној гостионици позавадио са својим једним другом, који му у свађи додаде: «Таква си јадник, као какав који је свог оца убио». Кад је та реч пала, Међерија је шануда као гуја и он се почео жестоко бранити, како он није свог оца убио и да је то лаж, «он га није убио!» Полиција, која је нашла на свађу, падне у очи та одбрана Међеријева у толико више, што је он кад је видео полицију која је ушла да посађане умири, одмах почео бранити се: «Не, нисам ја свог оца убио!» Полиција га је ухапсила. Он је онда у полицији признао, да је још пре годину и по дана, баш на бадње вече, свог оца убио да би му могао похарати 16 круна. Он је прво свог оца убио, а затим га је тај нечовечан син исекао на комадиће и бацио у један запуштен бунар. Полиција је збиља нашла кости у бунару и сад ће тај авер син имати да одговара пред судом, где га тешка казна неће мимоћи.

Је ли мртав атентатор?

Лист «Ла Парти» доноси један брзојав из Лондона, по којем ондашње анархисте тврде, да прави атентатор нити је ухапшен нити мртав. Вест са Моралом да је тобож атентатор ухваћен и мртав, само је измишљена прича, којој је циљ да краља и јавно мњење умири. Анархисте доклаују да нико није био присутан кад су Морала убили, а друго кад је он опалио — по причању разних новина — на полицијног агента, имао је још увек доста времена да утекне и такво самоубиство би било кукавичлук, који анархисте не познаје. И зато тврде, да је прави атентатор слободан и да му ни коса на глави неће бити повређена, кад га нису одмах на лицу места ухватили. Уверени су да му никада неће ући у траг. Вести из Мадрида опет веле, да је убијени Морал био атентатор. — Исто што и са попом Габоном: «жив је» — «мртав је».

Крађе на железници.

Кр. судбени сто у Митровици шаље ову објаву: На прузи Инђија-Винковци догађају се крађе већ од године 1904. Многим путницима нестале су из путога ковчега разне драгоцености и вредности од више

хиљада круна. У четвртак 26. априла о. г. ухапшен је Јакоб Розенфелд, железнички чиновник из Винковаца, који је пред судом некоје крађе признао, али оштећенике не зна навести. Крађе је извео с помоћу неке врсти посебних кључева. Пошто се за многе оштећенике не зна, изнаша се сада чин на јавност у ту сврху, да се оштећеници пронађу

Брзојави „Застави“.

Стигли 26. маја.

Делегације

Будимпешта. На предконференцији угарских делегата одређен је за председника угарске делегације кнез Никола Естерхази, за потпредседника грф Тодор Бањањи. Председник по старешинству угарске делегације биће барон Сигмунд Бохус. Делегација ће изаслати одбор, који ће изградити дневни ред. Делегација ће имати сутра у 3 сата по подне конференцију у Бечу, а у 4 сата биће пленарна седница.

Несрећа.

Букарешт. При видању угарског павиљона на изложби срушио се један део крова. Три радника су тешко озлеђена.

Поплава.

Сасреген. Од јуче нижи део вароши је под водом. Становништво напушта стјанове. Пионири војници раде на спасавању.

Трговина.

БУДИМПЕШТА, 8. јуна 1906. — (Брзојавни извештај)

Готова роба.

Разе прве каквоће 12 кр. 80 п до 12 кр. 95 п.
Разе средње каквоће 12 кр. 65 п до 12 кр. 75 п.
Чечам за храну 14 кр. — пот. до 14 кр. 50 пот.
Чечам за кување пива 13 кр. 50 п. до 14 кр. — п.
Зоб прве каквоће 17 кр. 60 п. до 18 кр. — п.
Зоб средње каквоће 17 кр. 20 п. до 17 кр. 50 п.
Кукуруз домаћи 12 кр. 90 пот. до 13 кр. 15 п.

ЗА МОЈУ ОПАНЧАРСКУ РАДЉУ

тремам

2—3 Опанчарска помоћника

који потпуно свој посао раву меју. Могу бити и ожењени. Место стално. Плата од пара 10—14 новчића. Даља упутства даје

Пера Драгић

1. 623 1—5

у Сенти (Бачка).

ОБЈАВА.

Штованом грађанству као и надлежној околини, част ми је до повољног знања ставити, да сам од 1. маја о. г. карловачки Дунавски превоз отпочео са

● ПАРНОМ ЛАЂОМ ●

руководити, те кроз парни саобраћајни систем надам се, да ће ми за руком поћи све досадашње тешкоће и неприлике, које су служиле за некорист путника и грађанства на уштом превозу отклонити. С тога умољавам штовано грађанство и путнике, да изволу мом подуху довољно пажње поклонити и мене у мом подуху потпомагати.

На уштом карловачком дунавском превозу вршиће тачну прописовну саобраћајну службу парна лађа без обзира на критично доба, јер ће свакога сата уз врло повољну превозну таксу са штованим путницима Дунав пребродити.

Са особитим поштовањем

Фрањо Ловрековић

закупник карловачког градског дунавског превоза.

515 7—